మట్టి గోడల మధ్య గడ్డిపోచ

ఆ ఏడు వేసంగిఎండలు మండిపోతున్నాయి. పొద్దువాలినా వేడితగ్గలేదు. పసిపిల్లలు తట్టుకోలేక కంఠం జారిపోయేలా గోలపెడుతున్నారు. ముసలి అవ్వ ఆపుకారా పక్కన పెట్టుకు కంఠం తడుపుకుంటూ తడిబట్ట వంటికి చుట్టుకు వచ్చే పోయేవాళ్లని "టయిము ఎంత అయిందర్రా" అంటూ గడుపుతోంది.

ఆ వూరిని చుట్టివున్న పుంత, సగం పడిపోయిన మట్టి గోడలు, శిధిలావస్థలోవున్న, నిత్యం ధూపదీప నైవేద్యాలందు కునే శివాలయం. వూరి మధ్యనవున్న మోటబావి. దాని పక్కనే వుయ్యాలలూగే వూడల్ని పెంచుకున్న ముసలి మర్రిచెట్టు. ఆ వూరికి వచ్చినవాళ్ళు వీటిలో ఏ ఒక్కటీ చూడకుండా వెళ్లటానికి లేదు. ఆ వూరి ఘనత అల్లాగే చెప్పుకు తిరుగుతారు రికామీ పెద్దలు.

పార్వతికి ఆ వూరికి రావటం రెండోసారి. ఈ సారి ఆ వూరికి కోడలుగా రావటం మనస్సుకి బాధగావున్నపైకి అందరిలాగే వుత్సాహంగా వున్నట్టు మసలుతోంది. వేడికి తోడు చీకటి కలిగి విసిగిన ప్రాణాల్ని విసిగిస్తోంది.

పార్వతికి పగలు ఎండ భరించటమే హాయి అనిపిస్తోంది. పొద్దుగూకిందంటే తెలియని భయం చుట్టుకుంటోంది. ఎప్పుడో వకరోజు బావకి... తరవాత వూహించేందుకు మనస్సు వప్పుకోంటం లేదు. అత్తగారి పిలుపుతో" మనస్సుని కట్టేసి లోపలికి పరుగెట్టింది.

పడమటింటి వసారాలో నిల్చున్న రావమ్మ, కోడలి పరుగుచూసి ముక్కుమీద వేలేసుకుంది.

పార్వతి తన తప్పు తెలుసుకుని సిగ్గుతో తలవంచుకుంది.

"నీకు ఎన్నిసార్లు చెప్పినా ఆ పరుగు మానవా ఏం?" అంటూ కోడల్ని మందలించింది రావమ్మ.

పమిటకొంగు బొడ్డులో దోపుకుంది. తలుపు వెనక్కి జరిగి తల వంచుకుని దిగులుగా నిల్చుంది పార్వతి.

కాస్సేపు మౌనంగా నిల్చున్న రావమ్మ "సరేలే వెళ్లి వసారాలో పీటలు వేసి మంచినీళ్ళు పెట్టు" అని కోడలికి పురమాయించి వీధి గుమ్మంవేపు వెళ్ళింది.

పార్వతి వచ్చి అప్పుడే వారం తిరిగింది. వచ్చిన కొత్తలో వున్నంత భయం లేకపోయినా, ఏమిటోలా వుంటోంది. ఏదో విసుగు పుడుతోంది, తనమీద తనకే.

"ఏరా భాచీ ఇంతవేళదాకా ఏమిచేస్తున్నావురా!" అప్పుడే వస్తున్న కొడుకుని అడిగింది రావమ్మ. కండువా కొంకెకి తగిలించి లోపలింట్లోకి వెళ్లాడు భాస్కర్రావు.

అందరి భోజనాలూ అయ్యాయి అంటే పార్వతికి చేతి నిండా పని, ఆ రోజు అదనంగా ఇల్లుకూడా అలకమని పురమాయించింది. రావమ్మ. మట్టిముద్దలో చెయ్యి పెట్టాలంటే వొళ్ళు జలదరించింది పార్వతికి.

ఎట్లాగో అలకటం పూర్తయిందన్న ఇదితో వూపిరి గట్టిగా పీల్చుకుంది.

"మాసికలు పెట్టినట్టు ఆ అలకడం ఏమిటే! మళ్ళీ వోసారి కలిసేటట్టు పాముకురా' ' అని కిటికీ వూచల్లోంచి అత్తగారి కంఠము వినవచ్చింది.

తలెత్తి చూడకుండానే పార్వతి మళ్లీ మొదలుపెట్టింది. అలకటం పూర్తిచేసి, తలుపులుమూసి, అరికెన్ లాంతరు తగ్గించి పెరట్లో గట్టుమీద పెట్టి తను వేసుకునే మడతమంచం ఈడ్చుకువచ్చింది నేరేడుచెట్టు కిందికి.

కొంచెము దూరములో అత్తగారి మంచం కనపడుతోంది.

చెట్టు ఆకులు గాలికి గలగల్లాడుతున్నాయి. ఆకులమధ్యనించి నక్షత్రాలు మిణికుమిణుకుమంటూ తనకేసి చూస్తున్నట్టు వూహించుకుని కొంతసేపు వాటితో కలిసి మనస్సు తేలిగ్గా వున్నట్టు మంచముమీద ఇటూ అటూ దొర్లింది పార్వతి.

మంచం చేసే కిటకిట చప్పుడికి రావమ్మ తలెత్తి చూసి "ఆ చెట్టుకింద ఎందుకే ఇల్లా లాక్కో మంచము" అని కేక పెట్టి మళ్లీ పడుకుంది.

ఈ సారి కదలకుండా చూస్తూ పడుకుంది. కానీ నిద్రరావటంలేదు. అసలు అక్కయ్య ఎందుకు నూతిలో పడింది? అన్న ప్రశ్న మనస్సులోకి వచ్చికూర్చుంది పార్వతికి. అది మరిచిపోవాలని ఏవేవో గుర్తుకు తెచ్చుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది. అక్కయ్య పెళ్లి అయిన కొత్తరోజులు ఎంత బాగుండేవో గుర్తుకురాసాగాయి.

అప్పటికి తనకి ఏడు ఏనిమిది ఏళ్ళకంటే వుండకపోయినా అన్నింటికీ అప్పగారితో పోటీకి వెళ్ళటం చూసి మేనత్తలు బుగ్గలునొక్కుకు, 'రేపు మీ అప్పకి పెళ్ళి అవుతే ఏం చేస్తావు?" అని అడగటం. తడుముకోకుండా 'నేనూ చేసేసుకుంటా' అనటం, వాళ్లు అన్నట్టుగానే అక్కయ్య పెళ్ళిరోజు దగ్గరికి వస్తూన్నకొద్దీ ఇంట్లో అన్నింటికీ తన పేచీలు ఎక్కువై, అమ్మప్రాణం విసిగి కొట్టడం, బామ్మఅడ్డుకుని "ఎందుకే దాన్ని కొట్టి చంపుతావు? ఇంకో నాలుగేళ్లుపోతే దాన్ని వో అయ్య చేతిలో పెట్టేదేనాయె" అంటూ సమర్థిస్తే వోదార్చటం.

'అమ్మయ్యో నాలుగేళ్లు వేగడమే! వచ్చేయేడే ఆ రామాన్ని పిలిపించి ముడెట్టించి వాళ్ల అత్తయ్య దగ్గరికి పంపేస్తా' అని అమ్మ బెదిరించటం.

మనుమడి పేరువిని బామ్మ తృప్తిగా నవ్వుకోవటం, "నే నేం చేసుకోనులే" అంటూ తను శోకం పొడిగించటం గుర్తుకి వచ్చాయి.

మళ్ళీ వేరే ఆలోచనకోసం మనస్సు వెతుకుతోంది. ఆ ఏడు సంక్రాంతి నెల వుందనగానే ఇంట్లో హడావిడి మొదలయింది. పెరటి గోడలకు సున్నాలు మొదలుపెట్టి ఇల్లంతా పూసుకొచ్చారు. గడపలకి రాత్రిళ్లు రంగులు పూస్తున్నారు. ఎవరి కాలికయినా రంగు అంటుకుందీ అంటే బామ్మచేతిలో చచ్చారన్నమాటే, అని ఒక సాయంత్రం తులసికోటదగ్గర తీర్మానంచేసి పిల్లలకి తెలియచెప్పి, పటికబెల్లం విందు చేసింది బామ్మ.

"అన్ని వుట్టిమాటలే, బామ్మ ఎప్పుడూ కొట్టదు. అమ్మనే కోప్పడుతుంది, కొట్టొద్దని,' ' అని తను చెప్పే మాట పూర్తి కాకుండానే ఇంకో పటికిబెల్లం చేతికిచ్చి "అలా అని వాళ్లకి చెప్పొద్దని" బతిమాలటం పూర్తికాకుండానే నాన్న బట్టలమూట, బామ్మ ముందు పెట్టించాడు. ఎంతో మంచిమంచి బట్టలు, మెరిసిపోయే గుడ్డలు! ఇంకా జరీపంచెలు, ఏవేవో చీరలు - అన్నీ చూస్తుంటే ఎంత బాగున్నయో అనిపించింది. 'అన్నీ ఖరీదయినవే తెచ్చా వెందుకురా అబ్బీ' అంది బామ్మ.

'ఆ ఇదే మొదటిసారి ఆయె, ఆ మాత్రం వుండకపోతే బాగుండదని' అన్నాడు నాన్న.

'ఇంతమాత్రం పెట్టకపోతే ఏం బాగుంటుంది' అని అమ్మ అనటం, 'మరి నా పెళ్ళికి అలాంటి అంగోస్త్రం గుడ్డలు కొనిపించావేం'? అని చిన్నత్తయ్య అడగటం. 'అప్పుడు నా పెత్తనం ఏమివుంది? అంతా మీ అమ్మగారిదేగా' అని అమ్మ అక్కడనించి వెళ్లిపోవటం, పండగకి వచ్చిన అక్కయ్య అత్తగారితో లాకుల దగ్గరికి షికార్లు, అక్కయ్య మరదిని అన్నింటికీ ఎగతాళిచేసి ఏడిపించటంతో ఎంతో సరదాగా గడిచింది ఆ పండగ. రాత్రిళ్ళు కూడా పగలులాగే సందడిగా జరిగింది.

అక్కయ్య బావని తలుపు వెనకనుంచి చూడటం బావ రహస్యంగా పుస్తకాలు అక్కయ్య చేతిలో పెట్టడం, తను వెళ్లి బామ్మకి చెపితే బామ్మ చెవిలో ఏదో చెప్పి, 'భడవా నీకెందుకే అవి అన్నీ' అని తన్ని తిట్టడం గుర్తుకి వచ్చాయి.

అవును తనెందుకు చెప్పిందో మళ్లీ బావ రెండేళ్ళ దాకా రాలేదు, అనుకునేవారు. ఆ ఏడు అక్కయ్య మామగారు పోయారుట. అత్తగారు, కోడల్ని చూడనని పట్టుపట్టిందిట. అక్కయ్య మాత్రం వారంలో రెండురోజులు టపాసంచి కోసం ఎదురుచూసేది. వకోసారి రాకపోతే కోపంతో ఆరోజంతా విసుక్కొంటూ వుండేది.

ఆ ఏడు వేసంగుల్లో బావ వస్తున్నాడని మళ్లీ ఇల్లంతా సుబ్బరం చేయిస్తున్నారు. నీళ్ళ గది గోడ పడిపోయింది. కట్టిస్తున్నారు. దక్షిణం వేపు గదికి గుమ్మాలకి గుడ్డలు కట్టి, పెద్ద పెద్ద అద్దాలు, ఫొటోలు ఎవరెవరివో తెప్పించి పెట్టారు. గది అంతా కాయితాల పందిరిలా ఎన్నో రంగుల కాయితాలు కట్టారు.

హడావిడిగా వున్న ఇంట్లో బావ వక్కడే వచ్చాడన్న మాటతో అంతా వకసారి దిగులుపడ్డారు. అంతా తలోసారి వెళ్లి 'ఏం బాబు మనవాళ్లు ఎవరూ రాలేదేం' అని అడగటం, బావ ముభావంగా నవ్వి వూరుకోవడం చూస్తున్న తను 'బావని మాట్లాడవద్దని చెప్పి పంపారేమొ వాళ్ళవాళ్లు, మూడు మాటల కథలాగా' అంటూంటే , 'వూరుకోవే ముదిపేరక్కా' అంటూ బామ్మ నవ్వు కొంగులో దాచుకుంటూ పక్కకి తప్పుకుంది.

బావకి కావాల్సినవి కనుక్కునే పని నర్సిగాడికి పడింది. వాడి అల్లరి భరించలేక వో బంతి చేతిలోపెట్టి బావ వాడిని బయటికి తరిమాడు.

ఏది కావాల్సినా తన్ని పిలవడంతో ఏదో ఘనంగా వుంది. ఆ సంతోషంతో మెళ్లో గొలుసు చూసుకోలేదు.

సంధ్యవేళ మెడ తడుముకుంటే కనబడక ఇల్లంతా కాలు కాలిన పిల్లిలా తిరుగుతోంది. బావ గదిలోకి తొంగిచూచింది. ఇంకెవరో కూర్చుని కబుర్లు చెపుతున్నారు.

గొలుసు పోయిందని ఇల్లంతా మారుమోగింది. అంతా తలోటి తిట్టటం, హడావిడిగా పెంటకుప్పలు వెతకటం, ఏడుపుతో తన కళ్లు వాయటం చూసిన బావ గంభీరంగా ఏమీ ఎరగనట్టు "పోతేపోయిందిలే, ఇది పెట్టుకో" అంటూ మెళ్లో పెట్టి కొక్కెం తగిలించాడు. పక్కన వున్న పిల్లలు గొల్లుమని నవ్వారు. ఇల్లంతా ఆ మాట చేరి నవ్వుతున్నారు. మేనత్త కూతురు వచ్చి పార్వతి బుగ్గలు గిల్లి మా అన్నయ్యావొచ్చేదాకా ఈ అన్నయ్య కట్టాడులే అని ఎగతాళి చేసింది.

తన మెళ్ళో వున్నది తన గొలుసేనని అప్పుడు తెల్సుకుంది. సిగ్గుపడటం, మళ్ళీ బావ పిలిచినా ఆ చుట్టుపక్కలకి వెళ్లకుండా తప్పించుకుతిరగటం గుర్తుకు వచ్చాయి.

గాలి బుడగలు ఎగరేసుకున్నంత సందడిగా మళ్లీ వో వారం గడిచిపోయింది.

ఈ సారి అక్కయ్యని తీసుకుని బావ వెళ్లిపోయాడు.

మళ్లీ వెనకటిలాగే ఇల్లు నిద్దరపోవటం మొదలుపెట్టింది. తనకి ఎవరు వూరెళ్ళినా ఎందుకో ఏడుపు వస్తుంది అల్లాగే అక్కయ్య వెళ్ళేటప్పుడూ ఆగలేదు. 'తప్పు, ఏడుపేమిటే' ' అని బామ్మ కసిరింది.

అక్కయ్య వెళ్లిన కొత్తలో ఎక్కవ వుత్తరాలు వచ్చేవి కావు. ఎప్పుడయినా బావ వో కార్డు రాసేవాడు. అంతే. అక్కయ్య వస్తోన్నట్లు వచ్చిన ఉత్తరం ఆ ఇంట్లో ప్రతి వక్కరూ చదువుకున్నారు. ఈ సారి ఇల్లు అంతా ఎల్లాగ వున్నది అల్లాగేవున్నా వక్క అక్కయ్యగది మాత్రం శుభ్రం చేయించారు.

వస్తుందనుకున్న రోజుకి అక్కయ్య రాలేదు. మరో పది రోజులు పోయాక పాలేరును తోడిచ్చి పంపారు. అంతా తలోసారి క్కయ్యని కౌగిలించుకు పలకరిస్తున్నారు. చాలా చిక్కి, నల్లపడిపోయింది పిల్ల అనుకుంది అమ్మ.

"ఎల్లావుందే కొత్త కాపురం?" అని బామ్మ అక్క వీపు మీద చెయ్యేసి అడిగింది. అప్పటిదాకా అపుకున్న దుఃఖం వక్కసారి పైకి వచ్చింది.

'ఎందుకే అంటూ వోదిర్చి లోపలికి తీసుకెళ్ళారు. అక్కమరిది పోయాడని అప్పుడు తెలుసుకున్నారు ఇంటిల్లిపాదీ. 'ఇది విన్నారా!' అంటూ నాన్నతో 'మనమ్మాయిని చేసుకో బట్టి పిల్లాడూ, తండ్రీ పోయాడని సాధిస్తోంది వియ్యపురాలు' అని అమ్మ చెప్పింది.

"ఏదో అనుకుంటారులే! ఇంతకీ అతను జాగ్రత్తగా చూస్తున్నాడా?" అని నాన్న అడగటం,

"నీ కెందుకే అవతలికి పో" అని అమ్మ కసిరితే అక్కడ నించి తను వెళ్ళిపోవటం, బుర్రలో తిరిగాయి.

ఈ సారి అక్కయ్య బండెక్కేముందు నాన్నతో "పార్వతికి అప్పుడే పెళ్ళిచెయ్యకు . చదివించండి" అని పదిసార్లు చెప్పింది.

అమ్మ ఈ సారి కంట తడిపెట్టింది. వారానికి వకసారయినా వుత్తరం వ్రాయమని అక్కయ్యతో ఎన్నోసార్లు చెప్పింది.

ఈ సారి అక్కయ్య వచ్చి వెళ్ళాక అసలు తోచటంలేదు. ఎవరికీ. ఎప్పుడేనా అక్కయ్య దగ్గరనుంచి వో ఉత్తరం వస్తుంది. అదే కాలక్షేపం ఆ ఇంట్లో. తెల్లవారటం, పొద్దుగూకటం, బామ్మ మడికట్టుకోవటం - అన్నీ సవ్యంగానే జరిగిపోతున్నాయి. అమ్మ వీర్రాజు మేష్టార్ని పెట్టి పురాణాలు నేర్పిస్తోంది. రుక్మిణీ కల్యాణం కంఠస్థం చేయిస్తున్నారు మాస్టారు. పద్యం వదిలేసి మంచిభర్త ఎల్లా వుండాలో అని వుపన్యాసధోరణిలో చెప్పుకు పోతున్నారు.

బామ్మ వచ్చి 'అవి ఎందుకులెద్దురూ? పద్యం క్షుణ్ణంగా చదవటం చెప్పండి'అని విసుక్కుంది.

"ఆల్లాగే అల్లాగే" అంటూ నసిగి మేస్టారు పుస్తకం అటూ ఇటూ తిరగేసి ఆ రోజుకి చాలించారు.

కొద్దిరోజుల్లో పెద్ద వాళ్ళ జతలో కలిపారు. ఇప్పుడు కొత్తరకం నిబంధనలు - వీధిలోకి ఎక్కువ వెళ్ళకూడదు. వంచాళింపుగా నడవాలి. గట్టిగా నవ్వకూడదు. పెద్దవాళ్లు కింద కూర్చుంటే మంచాలూ అవీ ఎక్కి కూర్చోకూడదు. ఈ పాఠాలు బామ్మ రోజూ కొద్ది కొద్దిగా చెపుతుంది.

ఇప్పుడు మరీ బాధగా వుంది, పొద్దుగూకులూ నాలుగు గోడలమధ్యే వుండాలంటే, అక్కయ్యకి తను వుండేదికనక కాలక్షేపం అయ్యేదేమో! తనకి ఎవరూలేరు... నరిసిగాడు వున్నా ఎప్పుడూ బొంగరాలు, గోళీలు ఈ ధ్యాసతోనే సరిపోతుంది.

బామ్మపాఠాలుకూడా లేకుండా అత్తయ్యగారి వూరికెళ్ళింది. మళ్లా మూడోనాడే నాన్నతో తిరిగివచ్చేసింది. వచ్చిన దగ్గరనుంచి రాముడు బావని తిడుతోంది.

"కిరస్తానీదాన్ని చేసుకున్నాడు రేపు" అంటూ మధ్య మధ్య ఏడుపుతో అమ్మకి చెప్పేది.

కొన్నాళ్లు జరక్కుండానే అమ్మ నాన్నని ఎక్కడెక్కడికో పంపేది.

వోరోజు రాత్రి టెలిగ్రామ్ రావటం అంతా వక్కసారి గొల్లుమనటం జరిగింది. పిల్లంటే పిల్లా అది అంటూ బామ్మ అక్కని వర్ణించి ఏడుస్తుంటే అక్క ఏమయిందో అర్థం కాలేదు. కొంతసేపటికి విషయం తెలిసినా ఏడుపురాలేదు. మర్నాడు అమ్మా, నాన్నా అక్కయ్య అత్తారివూరు వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. అంతా తలోరకంగా అమ్మకి చెప్పారు.

అక్కయ్యని ఎవరూ చూడలేదు. బావకి ఏదో వైరాగ్యం వచ్చినట్లు వున్నాడని ఇంకెవరో అమ్మకి చెపుతున్నారు.

"మీ అమ్మాయి పాదం ఎలాంటిదయినా కడుపులో పెట్టుకున్నాను. అయినా ఇల్లా అన్యాయం చేసి పోయింది" అంటూ గట్టిగా బొబ్బలు అత్తగారు ఏడుస్తోంది.

"అబ్బో! అంత ఇదిగా సూత్తే నూతిలో ఎందుకు దూకుద్దీ" అని గుసగుసలాడేరు వచ్చినవాళ్లు. మర్నాడే తిరుగు ప్రయాణం. అమ్మా నాన్నని చూస్తే దుఃఖం ఆగటంలేదు. ఎద్దుబండి పుంత దాటుతోంది. ఎవరో పెద్దలు నాన్నని దిగమని సైగ చేశారు. ఏదో కొంతసేపు మాటలు జరిగాయి. నాన్న ముఖం కండువాతో దాచుకోవటం, మళ్ళా బండి కదలటం గుర్తుకు వచ్చి ఏడుపు ఆగటం లేదు.

అమ్మ తేరుకునేసరికి చాలా నెలలు గడిచాయి. వోరోజు చీకట్లో మళ్లీ ఆ పెద్దలు దిగబడ్డారు. నాన్న బామ్మ అంతా ఏమిటో మాట్లాడుకున్నారు.

అమ్మ వచ్చి "నువ్వు వొప్పుకోవద్దు వాళ్ళు అడిగితేనని" రహస్యంగా చెప్పింది.

ఎవరూ వచ్చి అడగలేదు. అమ్మని నాన్న కోప్పడ్డం మాత్రం అందరికి వినపడింది. అచ్చిరాలేదు కనక గుళ్ళో పెళ్లి అని వప్పించారుట. అమ్మకి ఇష్టం లేదు. అయినా అయిపోయింది. అక్కకి అన్యాయం జరిగింది అని మనస్సు ఘోషపెట్టినా తన ఇష్టాఇష్టాలతోపని

యెవరికి? రామంబావ చేసుకునుంటే ఇల్లా జరిగివుండేదికాదు అన్న ఆలోచన మళ్లా వెనక్కువెళ్లింది. అయినా తనకు చదువా సంగీతమా! ఏమివున్నాయి కనక! చేసుకోలేదన్న బాధ ఎందుకు! ఏమో బామ్మ 'మంచిమొగుడు రావాలని' దీవించినప్పుడల్లా రామంబావనే తలచుకోవటం. "ఛీ! ఇప్పుడు జరిగిందేమిటి? పెళ్ళి చేసుకోకపోయినా రామంబావ ఎల్లాగా చేసుకోడు, అనుకోని తల దిమ్ముగావుంది. భోజనాల దగ్గర అత్తగారు అన్న మాటలు మళ్లీ కొత్త రూపంతో తిరుగుతున్నాయి.

ఆ రాధ వుళ్లో వంటే నీకు ఇంటిగొడవ ఎందుకు పడుతుందిలే. అయినా దీన్ని మళ్ళీ వకదాన్ని కట్టిపెట్టారు అని విసుక్కోవడం,

ఎవరు కట్టారట? అసలు రాధ ఎవరు? అక్కయ్య అలా చెయ్యడానికి ఆమే కారణమేమో! రకరకాల ప్రశ్నలు తిరుగుతున్నయి. రాధపేరుమీదే ఈర్ష్య పుడుతోంది. పోనీ అవిడనే చేసుకోక ఇదేమిటి? దీనికి సమాధానం మనస్సు ఇవ్వటం లేదు. నూతి గోడమీద తెల్లగా మనిషి కనపడుతోంది. భయంతో వంట్లో వణుకుపుట్టింది. వకవేళ అక్కయ్య వచి అక్కడ కూర్చోలేదుగదా! వెళ్లి చూస్తేనో అనిపించింది. మళ్లీ భయంతో వంట్లో దడ ఎక్కవయింది. గుండెల గట్టిగా పట్టుకు నూతివేపు పరుగుపెట్టింది.

తను చూసిన మనిషి నూతిలోకి దూకుతోంది. గట్టిగా అరవాలని, కంఠము ఎత్తి పిలవాలని ఎంతో ఆర్భాటం చేసినా మాట రావటంలేదు. తన్ని ఎవరో గట్టిగా పట్టుకున్నట్టు వుంది. కిందపడిపోవటం తెలుస్తోంది. అత్తగారి కేకలికి ఇంటిల్లిపాదీ అక్కడ చేరారు.

తెలివి వచ్చాక లేచి కూర్చోబోయింది పార్వతి. "ఏమయిందే తల్లి నీకు? నేను చెట్టుక్రింద వేసుకోకే అని చెపుతూనే వున్న. మాట వినిపించుకుంటేనే! అయినా వాడిని అనాలి. దాన్ని ఆలనా పాలనీ కనుక్కోడాయె. ఇదివరకు ఆవిడని నెత్తినెట్టుకు వూరేగాడు ఎవరు ఎన్ని అన్నా లెక్కచెయ్యకుండా. ఇప్పుడుమాత్రం ఎవరు వద్దన్నారు కనుక!' అంటూ స్వగతం చెప్పుకుపోతోంది' రావమ్మ.

పార్వతి వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది. పక్క ఇంట్లో ఎవరినో నీభూతి పెట్టించింది కోడలికి రావమ్మ.

తెల్లవారి వకరొకరే పరామర్శకి వస్తున్నారు. పార్వతి తప్పుకు తిరుగుతోంది. వచ్చివాళ్లకి వో కథలా చెప్పుకు వస్తోంది రావమ్మ.

కొడుకు ఆ విషయమే అడగలేదు అని మనస్సులో పీకుతోంది. తనే అడిగేసింది వడ్డిస్తూ. "అబ్బీ! రాత్రి జరిగిన గొడవ విన్నావా!" అని రావమ్మ.

భాస్కరరావు ముభావంగా వూకొట్టి వెళ్ళిపోవటం అర్థంకాక రావమ్మ తెల్లపోయి చూస్తూ నిల్చుండిపోయింది.

కోడల్ని తనైనా జాగ్రత్తగా చూడాలి అనుకుంది. ఇప్పుడు ఏపని చెయ్యనివ్వటం లేదు.

తన పక్కనే మంచము వేయిస్తుంది. చుట్టుపక్కల అమ్మలక్కలకి కొడుకుమీద నేరాలు చెప్పుకునేది. "చిన్నపిల్లదాన్ని కట్టుకున్నా డన్న మాటేగాని ఇంతవరకూ కన్నెత్తి చూడలేదంటే నమ్ము. ఇది ఆట్టే గడసరికాదు. నన్ను పట్టుకు పాకులాడుతుంది పాపం" అని రావమ్మ పక్కింటి ఆవిడకి చెప్పటం కొడుకు విన్న ఎరగనట్టు వెళ్ళిపోయినాడు.

ఎండలు వెనకపట్టి జల్లులు పడుతున్నాయి. ఇంట్లో వుక్క, బయట వానతో నిద్రపట్టక అటూ, ఇటూ తిరుగుతోందిరావమ్మ.

పార్వతి వెనక వసారాలో వేసుకుంది మంచం. కొద్దిగా జల్లుపడుతున్నా ముడుచుకు పడుకుంది. బావ నిజంగా ఎంత మంచివాడో అని అంతా అనుకునేవారు. నిజానికి బావలో

తన కేమి మంచితనం కనపడటం లేదు వేళకి వచ్చి తినిపోవటం తప్ప. అత్తగార్ని అంతా తిట్టుకున్నారు. తనకి ఎన్నో చెప్పి పంపారు. ఆవిడను గురించి. కానీ, నిజంగా ఆవిడలోవున్న జాలి, అమ్మకికూడా లేదేమో. తన్ను ఎంత ప్రాణంగా చూసుకుంటోందో పాపం! బావతో ఎప్పుడూ మాట్లాడకూడదు అన్న నిర్ణయానికి వచ్చేసింది పార్వతి.

దానితోడు రాధకి కొడుకు పుట్టాడని ఎవరో అత్తగారితో రహస్యంగా చెప్పటం వింది. అక్కయ్య పోవటానికి కారణం తెలిసినట్టు మనస్సుకి స్థిమితం వచ్చింది. బావ మాట ఇంక తన కెందుకు? ఏదో వున్నవాళ్ళు అత్తగారి దగ్గరే వుండాలి. తరువాత ఏం చెయ్యాలి? తనకి నుయ్యంటే భయం. అక్కయ్య ఎల్లా చెయ్యగలిగిందో? తను ఏదో చేసేసినట్టు వూహించుకు ఏడుస్తోంది పార్వతి.

భాస్కరం మొదటిసారి అనవచ్చు పార్వతిని పిలవటం.

"ఎందుకురా? అది పడుకుంది" అని తల్లి సమాధానం.

"ఇంకా ఎనిమిదన్నా కాలేదు. అప్పుడే పడకేమిటి?" అని విసుక్కుంటూ వసారాలోకి చూశాడు.

"బాగుందిరా వరస, నువ్వేమో వూరుచుట్టి రెండో జాముకి కాని రావాయె. అది చిన్న పిల్ల ఏం చెయ్యమంటావు నిద్దరోక" అంటూ తనూ వెన్నువాల్చింది రావమ్మ బావ తన మంచం దగ్గరకి రావటం చూసి లేచి నిల్చుంది పార్వతి.

బుగ్గమీద నీటిచారలు కళ్ళకాటుక కిందకి జరిగి మరీ పెద్దగా కళ్ళు కనపడుతున్నాయి. రేగిన జుట్టుపై గుడ్డిదీపపు కాంతి పడి గాలిని అలలా కదులుతోంది.

భాస్కరం రెప్పవెయ్యకుండా చూస్తున్నాడు.

"ఏమంటున్నావురా అబ్బీ" అంటూ తల్లి రావటం చూసి, భాస్కరం లేని గాంభీర్యం తెచ్చుకుని "పిలిస్తే పలకదేం?" అని పార్వతిని విసుక్కుని విసురుగా తన గదివేపు వసారాలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

"పోనీ ఏమిటో అడక్క పోయావే" అని మెల్లగా పార్వతి కళ్ళల్లోకి చూసింది. నిండిన కళ్ళ నీళ్ళు ఎండిన చారికల పైకి దిగుతున్నాయి. "ఏమిటో వాడి మనస్సు రాయిలా మారింది. ఇదివరకు ఇల్లాగే వుండేవాడా!" అని తనలోనే అనుకుని, "పోనీ, నువ్వేనా వెళ్ళి కనుక్కోవాయె" అంటూ పార్వతిని కొద్దిగా కోప్పడి, భాస్కరం గదిలో విడిచివచ్చింది రావమ్మ.

పార్వతికి ఇప్పుడు అయోమయంగా వుంది. ఆకారణంగా అత్తగారికి ఈ కోప మేమిటి? అసలు ఈ ఇంట్లో అంతా తన్ని అదోలా ఎందుకు చూస్తున్నారు? తనలో లోపమేమిటి? తన తోటి సుశీల గుర్తుకివచ్చింది. వాళ్ల అత్తారింట్లో ఎప్పుడూతనమాటే వస్తూవుంటుంది అని చెప్పింది. సుశీల అత్తగారు ఎన్ని సార్లో బామ్మతోటి అమ్మతోనూ అనటం 'మీ పార్వతిలాంటి కోడలు రావాలంటే ఏం అదృష్టం పట్టాలో; ఆ కాస్త శాఖా భేదానకీ ఏమిటి లెద్దురూ! మీరు వూ అంటే రేపే పెట్టిస్తా ముహూర్తం' అంటూ తన్ని దగ్గరకి లాక్కోవటం జ్ఞాపకం వచ్చి పార్వతి సిగ్గుతో ఇంకా ముడుచుకు మూలకి జరిగి కూర్చుంది. మళ్ళీ మళ్ళీ ఆవిడ మాటలే మనస్సులో తిప్పుకుంటోంది.

వర్షపుగాలి తుప్పర్లతో వంటికి తగిలి చలితో కలిసి హాయిగా వుంది ప్రాణానికి. ఎప్పుడో కునుకుపట్టింది.

రామం బావ వళ్లు అంతా కితకితలు పెడుతున్నాడు. తను నవ్వుతూ తప్పించుకుంటోంది. ఛా అంటూ గట్టిగా పైకి నవ్వి కళ్లు తెరచింది అరికెన్ లాంతరు వెల్తురులో దగ్గరగా బావ కళ్లు మెరుస్తున్నాయి.

నిజమో కలో తెలియక కళ్లు మూసుకుంది. "ఎందుకు నవ్వుతున్నావు?" అని బావ అడగటంతో భ్రాంతి విడచి భయం చుట్టుకుంది. అరిచేతుల వెనక మొహాన్ని దాచుకుంటోంది. తన చేతులు బావ చేతులో ఇరుకున్నాయి. దీపపు పురుగులా కదిలేందుకు వ్యవధిలేదు. తనకి ఇష్టంలేదు. చెప్పేందుకు ప్రయత్నిస్తే, గొంతురాక మూగవోయినట్లుంది. తన మొహంలో భావాలు తెలవకుండా దీపం రెపరెపలాడి గాలిలో కలిసింది. జీవితంలో తనకి ఇంక కోరికలు వుండకూడదు. వున్న అవి తనలోనే భద్రంగా దాచుకోవాలి.

మామూలుగానే తెల్లవారింది. ఇంట్లో అంతా కాలంతో పరుగుపెట్టినట్లు పనులు పూర్తి చేసుకుంటున్నారు. నీరులేని ఏటిలా మనస్సు కదలటంలేదు. చెట్టు మొదట్లో చలనం లేకుండా కూర్చుంది. పాల చెంబుతో వస్తున్న భాస్కరం పార్వతిని చూసి నవ్వాడు మడిబట్ట ఆరవేసే అత్తగారిలో ఎండవేడి రగిలింది వడగాలిలా మాటలు పార్వతిని చుట్టుకున్నాయి. గతంలో పార్వతి అంటే జాలి. ఆ క్షణంలో పార్వతి మనస్సు పెరిగింది. ఆ వూరి ఆకారం ఆ ఇంట్లో కదిలింది. దుప్పలూ, పుంతలూ, శిధిలాలూ, వాటిని చుట్టి మొండి గోడలు. అందులో తను జీవించాలి గడ్డిపోచలా. మొండి మనసుల నీడలేని ఎడారి సుడిగాలిలో కూలిపోయిన భవనం. అక్కయ్య జీవితం శూన్యంలో వెలిగించిన ప్రమిదలా తను ఎంతకాలం నిలవగలనో అనుకుంది పార్వతి

కాలం వేసిన ఎగుడు దిగుడు బండలపైన జీవితం సాగుతోంది.

✧